

คะนอง เชาว์ทองกลาง, พระมหา: วิถีสู่การบรรลุธรรมตามทัศนะของพุทธปรัชญาเถรวาท
และรินไซเซน (WAYS TOWARD ENLIGHTENMENT IN THERAVADA AND RINZAI
ZEN BUDDHISM) อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. สมภาร พรหมทา ; 82 หน้า. ISBN 974-635-380-2.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิถีสู่การบรรลุจุดหมายสูงสุดใน
พุทธปรัชญาเถรวาทและรินไซเซน

ในพุทธปรัชญาเถรวาท จุดหมายสูงสุดแห่งการปฏิบัติธรรมเรียกว่า “นิพพาน” ซึ่งเป็น
ภาวะหลุดพ้นจากทุกข์และกิเลสทั้งมวล วิถีแห่งการปฏิบัติเพื่อบรรลุนิพพานนั้นตั้งอยู่บนวิธีการทั้ง 3
คือ ศีลสิกขา จิตตสิกขา และปัญญาสิกขา

ในพุทธปรัชญารินไซเซน จุดหมายแห่งการปฏิบัติเรียกว่า “ซาโตริ” ซึ่งหมายถึงภาวะรู้
แจ้ง หรือ การประจักษ์แจ้งพุทธภาวะ วิถีแห่งการปฏิบัติเพื่อบรรลุซาโตริมียู่ 3 วิธีด้วยกัน คือ ซาเซน
(Zazen) หรือการนั่งสมาธิ, ซันเซน (Sanzen) หรือการขบแก้ปัญหาโกอัน (koan) และมอนโด
(Mondo) หรือการถามตอบอย่างฉับพลัน

จากการศึกษาพบว่า จุดหมายสูงสุดในสำนักปรัชญาทั้งสองคล้ายคลึงกัน นั่นคือ การ
ทำลายอวิชชาแล้วเข้าถึงภาวะรู้แจ้งในที่สุด แม้ว่าวิธีการในทั้งสองสำนักจะต่างกันและมีรายละเอียด
แตกต่างกันออกไป แต่จุดหมายแห่งวิถีปฏิบัติก็ คล้ายกัน นั่นคือ จิตตสิกขาและซาเซนต่างก็มีจุดหมาย
เพื่อทำจิตให้หยุดนิ่งอยู่กับอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เกิดภาวะจิตจดจ่ออยู่กับจุดเดียว (เป็นสมาธิ) ส่วน
ปัญญาสิกขาและซันเซนรวมทั้งมอนโดต่างก็มีจุดหมายเพื่อขจัดกิเลสและเข้าถึงภาวะรู้แจ้งในที่สุดนั้น
เอง

ภาควิชา ปรัชญา
สาขาวิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม